

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2016/2017**

JĘZYK POLSKI

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 9 stron (zadania 1.–23.).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu.**
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale, jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Instrukcje do innych typów zadań (**prawda – fałsz, na dobieranie**) znajdziesz w poleceniach do nich.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
10. W trakcie pisania nie używaj korektora.

KOD UCZNIWA

--	--	--

Etap: szkolny

**Czas pracy:
90 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	1	1	1	1	1	2	3	3	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1	2	2	5	3	9	50
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																								

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: 42

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

**Zadania od 1. do 8. odnoszą się do przytoczonego niżej fragmentu i całości książki
Anny Czerwińskiej-Rydel *Fotel czasu*.**

Gdy już wszyscy otrzymali po kawałku tortu (służący w mig go rozdzielili), mój imiennik podchodzi do swojej mamy, wręcza jej ten zwitek i coś szepcze na ucho.

– Mości dobrodzieje! – Marianna wstaje. – Mój syn Aleksander z okazji dzisiejszej uroczystości w prezencie podarował mi sztukę własnego autorstwa – pokazuje wszystkim zwinięty papier. – I teraz wraz z rodzeństwem chciałby ją przed państwem odegrać – wskazuje na Aleksandra, który mocno zaczerwieniony kłania się wszystkim. [...]

Spoglądam na Aleksandra i myślę, że teraz rozumiem, dlaczego uczymy się o nim w szkole... Chłopak jest w moim wieku, a ta jego komedia naprawdę jest świetna. I wszystko napisał wierszem... Uśmiecham się do niego, mając nadzieję, że mnie widzi, ale w tym momencie fotel zaczyna wibrować. Łup! Trzask! Mebel podskakuje i nieruchomieje. Zapadają ciemności. Jest noc, a ja trzęsę się z zimna na fotelu w pokoju buni.

Anna Czerwińska-Rydel, *Fotel czasu*, Warszawa 2013, s. 61 i 64.

Zadanie 1. (0–1 p.)

Dokończ zdanie, dokonując odpowiedniego dopasowania. Zaznacz znakiem X odpowiedź 1) lub 2) oraz A., B. lub C.

Aleksander Fredro podarował swojej mamie sztukę pod tytułem

1)	<i>Strach nastraszony</i> ,	której tematem jest historia	A.	złej klucznicy uwięzionej przez państwa w spiżarni.
			B.	lokaja przebierającego się za ducha i straszącego dzieci.
2)	<i>Duch przestraszony</i> ,		C.	dzieci pragnących dostać się do spiżarni ze słodyczami.

Zadanie 2. (0–1 p.)

Aleksander Fredro napisał pierwszą komedię, mając lat

- A. dziesięć.
- B. jedenaście.
- C. dwanaście.
- D. trzynaście.

Zadanie 3. (0–1 p.)

Fotel jest magicznym meblem, ponieważ

- A. Aleksander Fredro go zaczarował.
- B. dodawał odwagi temu, kto na nim siedzi.
- C. dzięki niemu główny bohater poznał swojego przodka.
- D. Aleksander Fredro, siedząc na nim, odpoczywał i tworzył.

Zadanie 4. (0–1 p.)

Z powyższego fragmentu tekstu wypisz zdanie wskazujące na to, że w utworze *Fotel czasu* postać narratora łączy przeszłość z teraźniejszością.

.....

.....

Zadanie 5. (0–1 p.)

Rozbuduj poniższe zdanie pojedyncze nierozwinięte, dodając tylko jeden okolicznik.

Zapadają ciemności.

.....

Zadanie 6. (0–2 p.)

Jak w wyniku przeżytych przygód zmienił się stosunek narratora do jego przodka, Aleksandra Fredry? Udziel odpowiedzi w formie jednego zdania złożonego. Zastosuj w nim związek frazeologiczny „zyskać szacunek”.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0–3 p.)

Uporządkuj w kolejności alfabetycznej dawne wyrazy, które pojawiły się w lekturze. Objasnij znaczenie dwóch wybranych.

kamasze, fechtunek, perdut, wety, guwerner, klucznica, furaz, krynolina

Wyrazy w kolejności alfabetycznej:

.....,,

.....,,

.....,

Objaśnienia:

1) –

2) –

Zadanie 8. (0–3 p.)

Zdecyduj, która z podanych form wyrazów jest poprawna i powinna pojawić się w przytoczonym zdaniu. Otocz ją pętlą.

1)	Zobacz,, Pan Jowialski się znalazł!	Aleksander	Aleksandrze
2)	Młodzi przy okazji lekcji tańca uczyli się też sporo historii.	Fredrowie	Fredrzy
3)	Większość znajomych państwa Fredrówtalent młodego Aleksandra.	podziwiali	podziwiała
4)	Lekarz Michał Minejko dał srebrny zegarek i fajeczkę.	jemu	mu

Zadania od 9. do 13. odnoszą się do bajki Aleksandra Fredry *Trzeba by*.

Aleksander Fredro, *Trzeba by*

Dawnymi czasy, jak pewna wieść niesie,
Czterech podróżnych zablądziło w lesie,
Mróz był tak mocny, noc była tak ciemna,
Że chęć podróży stała się daremna.
Ogień więc rozłożyli
I dnia czekać uradzili.

– Trzeba by – rzecze jeden i poziewa –
Przynieść więcej drzewa.
– Trzeba by – rzecze drugi,
Legając jak długi –
Rozszerzyć ogniska,
By wszystkich grzało z bliska.
– Trzeba by – zamruczał trzeci –
Czym zasłonić od zamieci.
– Trzeba by nie spać – bąknął czwarty,
Na łokciu oparty.
Tak każdy powiedział,
Co wiedział,
I myśląc jeszcze o lepszym sposobie,
Zasnął sobie.

Cóż z tego: ogień zgasł, a nieostrożni
Pomarli podróżni. –
Gdzie bez czynu sama rada,
Biada radźcom, dziełu biada.

Za: Anna Czerwińska-Rydel, *Fotel czasu*, Warszawa 2013, s. 140–141.

Zadanie 9. (0–1 p.)

Jaką wspólną cechę można przypisać podróżnym, bohaterom bajki A. Fredry?

- A. Ostrożność.
- B. Bojaźliwość.
- C. Przeworność.
- D. Nieroztropność.

Zadanie 10. (0–2 p.)

Zapisz trzy rady dla bohaterów bajki, wskazując im sposoby uniknięcia niebezpieczeństwa. Nadaj im formę wypowiedzeń rozkazujących. Nie cytuj fragmentów utworu Aleksandra Fredry!

- 1)
- 2)
- 3)

Zadanie 11. (0–1 p.)

Utwórz *Trzeba by* jest bajką, ponieważ

- A. dobrze się kończy.
- B. zawiera pouczenie.
- C. występują postaci fantastyczne.
- D. przedstawia nieprawdopodobną historię.

Zadanie 12. (0–2 p.)

Uzupełnij zdania, dopisując do podanych wyrazów cząstkę *-by* łącznie lub rozdzielnie .

- 1) Podróżni nie zamarzli _____ , gdyby odpowiednio się zabezpieczyli.
- 2) Warto _____ wyciągnąć wnioski z historii opowiedzianej przez Fredrę.
- 3) Ciekawe, co poradzono _____ dzisiaj podróżnikom.

Zadanie 13. (0–2 p.)

Zacytuj fragment tekstu zawierający morał i objaśnij, jak rozumiesz jego sens.

Cytat:

.....

Objaśnienie:.....

.....

Zadania od 14. do 18. odnoszą się do poniższego fragmentu i całości książki Łukasza Wierzbickiego *Machiną przez Chiny*.

Na tle niezmierzonej zieleni lasu jaśniał śnieżnobiały pałac. Pękata wieża lśniła w słońcu niczym wielki porcelanowy dzban. Długa palmowa aleja zawiodła nas przed wejście. Poczulałam słodki zapach orchidei. [...]

Stanęliśmy pośrodku jasnego holu. [...]

– Witajcie! – ozwał się znienacka głos cichy niczym szept. W ciemnym kącie stał głęboki fotel. Siedział w nim siwowłosy starzec w jedwabnej kwiecistej podomce. Twarz miał chudą i pomarszczoną, na kolanach trzymał otwartą księgę, wpatrywał się w nas z kamiennym spokojem.

– Kim jesteście? – spytał.

– Nazywam się Stach, a to moja żona Halina. Jesteśmy podróżnikami z Polski.

Jedziemy motocyklem do Szanghaju.

Łukasz Wierzbicki, *Machiną przez Chiny*, Warszawa 2014, s. 125.

Zadanie 14. (0–1 p.)

Pałac starca znajdował się w

- A. Turcji.
- B. Birmie.
- C. Indiach.
- D. Chinach.

Zadanie 15. (0–2 p.)

Oceń, które stwierdzenia są prawdziwe, a które – fałszywe. Zakreśl pętlą F (jeśli zdanie jest fałszywe) lub P (jeśli jest prawdziwe).

1)	Zdanie informujące o fotelu zawiera ożywienie.	P	F
2)	W opisie pałacu zawartym w pierwszym akapicie zastosowano porównanie.	P	F
3)	Użyte w opisie starca epitety sprawiają, że staje się on postacią nierealistyczną.	P	F
4)	Znaczenie sformułowania <i>kamienny spokój</i> można znaleźć w słowniku frazeologicznym.	P	F

Zadanie 16. (0–2 p.)

Jaką naukę Stach i Halina wynieśli ze spotkania ze starcem On Sam-Je? Sformułuj ją w postaci zdania pojedynczego.

.....

.....

Zadanie 17. (0–2 p.)

Jakie różne cechy charakteru Stacha i Haliny ujawniły się w trakcie podróży do Szanghaju? Określ je na podstawie poniższych fragmentów i zapisz w postaci rzeczowników. Nie powtarzaj tych samych nazw.

- 1) *Że też na to od razu nie wpadłam! Chwyciłam długą deskę i z radosnym okrzykiem „ahoj!” wskoczyłam na unoszące się na wodzie wrota.*
Cecha:
- 2) *Ruszam na łowy. Rozwiążę nasz problem, jak na głowę rodziny przystało.*
Cecha:
- 3) *Okryłam go kocami. Cały dzień, noc i kolejny dzień czuwałam. Podawałam gorącą herbatę.*
Cecha:
- 4) *Biedny żółwik. Wrzucają go do stawu i wyciągają bez końca. Musimy rzeczywiście go uwolnić, jeśli chcemy, by nasze życzenia się spełniły.*
Cecha:

Zadanie 18. (0–1 p.)

Głównym adresatem II części książki *Machiną przez Chiny*, zatytułowanej *Pamiętnik Haliny*, jest

- A. krewny Haliny – Hubert Twardowski.
- B. zaginiony w czasie wojny chińsko-japońskiej Stach.
- C. urodzony po powrocie z wyprawy syn Haliny i Stacha.
- D. mama Haliny zainteresowana dalszymi losami córki i zięcia.

Poniższy tekst odnosi się do zadań od 19. do 22.

W niezwykle kolorowej, ilustrowanej oryginalnymi zdjęciami podróżników i zdjęciami archiwalnymi oraz kolażami i obrazkami autorstwa Marianny Oklejak książce „Machiną przez Chiny” rzeczywistość miesza się delikatnie z fikcją. Co nie znaczy, że opowieść została wygładzona i pozbawiona nutki szaleństwa, niebezpieczeństwa i realizmu. Jest zresztą tak szalona, że niejeden pisarz wahałby się, gdyby ją wymyślił, jak zostanie przyjęta. (Metro)

Na podstawie: www.lukaszwierzbicki.pl/machina-przez-chiny

Zadanie 19. (0–2 p.)

Uzasadnij, że opowieść Łukasza Wierzbickiego można nazwać szaloną, podając dwa konkretne przykłady. Wykorzystaj znajomość całego utworu.

- 1)
-
- 2)
-

Zadanie 20. (0–2 p.)

Odwołując się do informacji ze strony internetowej www.lukaszwierzbicki.pl, przyporządkuj wydarzenia do odpowiednich kategorii. Wpisz właściwe numery do tabeli.

- 1) Spotkanie z tygrysami i pocałowanie tygrysicy w nos.
- 2) Zatrzymanie się w karczmie Pod Złotym Ogutem.
- 3) Przekupienie tureckiego policjanta słoikiem jeżynowych konfitur.
- 4) Przygoda z taksówką wodną na pustyni Beludżystanu.
- 5) Wizyta u ministra transportu w Rangunie.
- 6) Rozstanie z Tajuszką.

Wydarzenia fikcyjne	Wydarzenia oparte na faktach

Zadanie 21. (0–5 p.)

Napisz krótki tekst reklamujący wycieczkę po Azji organizowaną przez biuro podróży. Wykorzystaj w nim informacje dotyczące co najmniej trzech miejsc przedstawionych w książce *Machiną przez Chiny*.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 22. (0–3 p.)

Zdecyduj, które stwierdzenie jest prawdziwe, a które – fałszywe. Zakreśl pętlą F (jeśli zdanie jest fałszywe) lub P (jeśli jest prawdziwe)

1)	Wypowiedzenie <i>Dawno zjedzona</i> to równoważnik zdania.	P	F
2)	W zdaniu <i>Ludzie z Polski, dajcie mi tę puszkę</i> zastosowano tryb oznajmujący, by wyrazić oczekiwania wodza.	P	F
3)	Zdanie <i>Podeszłam do recepcji, by poprosić o klucz, który zostawiono nam wczoraj</i> zawiera trzy czasowniki.	P	F
4)	Rzeczownik „przystanek” w zdaniu <i>Następnym przystankiem na naszym szlaku było Varanasi</i> ma formę narzędnika liczby pojedynczej.	P	F

Zadanie 23. (0–9 p.)

***To jednak niezwykle przedmiot...* Opisz rzecz, która w pewnych okolicznościach staje się niezwykła. Podaj informacje o jej wyglądzie, wykorzystaniu, wpływie na użytkowników. Nie opisuj fotela Aleksandra Fredry.**

Twoja praca powinna zająć co najmniej 20 linijek.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

BRUDNOPIS